

Obsah

Úvod k českému vydání (Pavel Ambros)

Pastorální teologie a kontinuita křesťanské tradice5

I. Spirituální četba skutečnosti (M. I. Rupnik)..... 71

1. Metoda 73

Úloha analýzy 73

Co je duchovní..... 75

Duchovní vede ke Kristu..... 79

Kritériem duchovní četby jsou Velikonoce a církve..... 81

2. Kultura je organismus..... 84

Fenomén kultury 84

Také evangelium je kulturou..... 86

Evangelizace začíná setkáním osob v lásce..... 88

Kultura jako stálá dynamika 94

K srdci člověka skrze ústřední hodnoty 97

3. Studium údajů na základě umění 100

Třetí dimenze: vesmír viděný člověkem 100

Subjekt neschopný čelit mnohému..... 103

Odmítnutí náboženství ve jménu svobody..... 106

Důvody reakce proti křesťanské víře..... 108

Rozum jako pojitko nového světa 110

<i>Ale otázka svobody zůstává</i>	113
<i>Rozum se dotýká také církve</i>	115
<i>První pokusy o duchovní integraci moderny</i>	117
<i>Je nový jazyk ještě schopen vyjádřit obsah víry?</i>	122
<i>Dualismus obrazu a pojmu</i>	125
<i>Odplata rozumu a formální dokonalost</i>	128
<i>Idea se stává pro život stále důležitější</i>	132
<i>Žajatci diktatury dobra</i>	135
<i>Žpřetrhání vazeb s křesťanskou tradicí</i>	139
<i>Návrat k přírodě</i>	145
<i>Protest dlouho potlačovaného citu</i>	147
<i>Utvorování jednotlivce v subjektivismu výrazů a jazyků</i>	149
<i>Svět uzavřený v -ismech vylučuje svobodné vztahy a ničí člověka</i>	155
<i>Sdílení bez obsahu a stesk po sdílení se</i>	158
<i>Naléhavá potřeba vyjít ze sebe samého a setkání se s druhým</i> ..	161
<i>Okouzlení bezpodstatností – nebezpečí virtuálního řešení</i>	164
4. <i>Narušená paradigmata</i>	170
<i>Od náboženství k ekonomii</i>	171
<i>Náboženství bez Boha, humanismus bez člověka</i>	173
<i>Riziko nostalgie a fundamentalismu</i>	174
<i>Nejedná se toliko o otázku myšlení, nýbrž i o životní styl</i>	176
<i>Čas svobodného přilnutí</i>	177
5. <i>Potřeby vycházející z duchovní četby</i>	181
<i>Ne jednoduše terapie vztahů</i>	181
<i>Znovu promyslet osobu na pozadí trinitárním</i>	183
<i>Rozlišování v eklezializaci kultury</i>	185
<i>Krátké shrnutí</i>	188
Trinitární vize člověka a církve; Víra, skutečnost zkušenosti a rozumu; Integrované svědčit a zvěstovat spásu; Paměť a tradice; Liturgická mentalita	

II. Člověk, agapická osoba (Tomáš Špidlík).....	191
Uvedení.....	193
1. Od přirozenosti k osobě	197
<i>Poznání sebe sama.....</i>	<i>197</i>
<i>Objev „přirozenosti“ u antických Řeků</i>	<i>199</i>
<i>Obrana Boží osobitosti.....</i>	<i>201</i>
<i>Křehké místo patristické antropologie?</i>	<i>203</i>
<i>Svoboda – obraz Boží.....</i>	<i>204</i>
<i>Boethiova definice osoby</i>	<i>207</i>
<i>Různá možná řešení antinomie: negace, kompromis, sjednocení na vyšší úrovni.....</i>	<i>208</i>
<i>Řešení Dostojevského.....</i>	<i>210</i>
<i>zásadní znak osoby: je „agapická“.....</i>	<i>212</i>
<i>Prvenství osoby nad přirozeností.....</i>	<i>214</i>
<i>Je věčná přirozenost, nebo osoba?</i>	<i>216</i>
<i>Život v nekonečném čase, nebo čas v protikladu k věčnosti? ...</i>	<i>218</i>
<i>Christologické řešení.....</i>	<i>219</i>
<i>Anamnéze věčnosti v liturgii</i>	<i>221</i>
<i>Anamnéze v křesťanském životě</i>	<i>222</i>
2. Božsko-lidský dialog	224
<i>Bůh, který mluví</i>	<i>224</i>
<i>Proč Bůh „mluví“?.....</i>	<i>225</i>
<i>Teologie Božího slova u svatého Bazila.....</i>	<i>225</i>
<i>Řehoř Naziánský – teolog Božího slova sděleného lidem.....</i>	<i>228</i>
<i>Ruští myslitelé: pravda v dialogu.....</i>	<i>232</i>
<i>Jak chápat slova vyslovená druhými?.....</i>	<i>235</i>
3. Bůh hovoří ve svědomí, v srdci	237
<i>Hlas svědomí.....</i>	<i>237</i>
<i>Srdce – místo spojení mezi člověkem a Bohem</i>	<i>240</i>
<i>Jádro osoby.....</i>	<i>242</i>

<i>Poznání srdce</i>	244
<i>Modlitba srdce</i>	245
<i>Mystika srdce – „osobní“ mystika</i>	252
4. Kosmický dialog	256
<i>Bůh mluví skrze kosmos</i>	256
<i>Boží zjevení ve zlu</i>	260
5. Církevní dialog	264
<i>Boží hlas v hlasech jiných lidí</i>	264
<i>Cerkovnosť</i>	266
<i>Písmo svaté</i>	267
<i>Církevní tradice</i>	269
<i>Poznání osob</i>	272
6. Člověk tvůrce sebe a vesmíru	275
<i>Člověk „tvůrce“ s Bohem: sebe sama</i>	275
<i>Spolu-tvůrce vesmíru</i>	277
<i>Očišťovat svět</i>	280
<i>Posvěcovat svět</i>	282
<i>„Christifikovat“ svět</i>	283
<i>Oživovat kosmos</i>	284
<i>Prvotní prostředek lidské tvořivosti: modlitba</i>	285
<i>Spojení mezi modlitbou a skutky</i>	286
<i>Tvořivost v umění</i>	287
<i>Asketická tvořivost</i>	290
7. Svobodné osoby v právních strukturách církve	292
<i>Vývoj od přirozené společnosti ke společnosti osobní</i>	292
<i>Od erotu k agapé</i>	293
<i>Erós a agapé v protikladu?</i>	295
<i>Člověk jako tvůrce lidského právu v církvi</i>	296
<i>Sobornost</i>	297
<i>Dostojevského Velký inkvizitor</i>	301

8. Hřích – čin proti osobě	304
<i>Hřích proti přikázání a proti svobodě</i>	304
<i>Křesťanský smysl zákona: osobní slovo Boží</i>	305
<i>Osamocenosť v egoismu</i>	308
<i>Nechat se svázat přirozeností</i>	309
<i>Sociální hřích</i>	310
<i>Kosmický hřích</i>	311
<i>Uprchnout ze špatného světa?</i>	312
<i>Odvracení od hříchu</i>	314
<i>Různé typy poslušnosti</i>	315
9. Sofiologie	319
<i>Otázka ruské sofiologie</i>	319
<i>Touha po sjednocení poznání a života pro dosažení všejednoty</i> <i>(vseedinstvo)</i>	320
<i>Moudrost „osobní“ a „objektivní“</i>	321
<i>Historické a filosofické pozadí sofiologického pojetí</i>	323
<i>Pravda prožívaná lidmi osvícenými od Boha</i>	325
<i>„Objektivní“ vědy vymyčují proroky</i>	326
<i>Hledají se proroci dnešního světa:</i>	
<i>básníci a další milovníci krásy</i>	328
<i>Náboženský aspekt umění</i>	331
<i>Symbolická teologie</i>	333
<i>Úplnější scholastika?</i>	335
<i>Typický sofiologický postoj: „objektivní“ rozdělení sfér</i> <i>a současně „personální“ jednota</i>	337
<i>Chrám, obraz kosmu naplněného Bohem</i>	339
<i>Symbol světla – „sofianita“ celého stvoření</i>	340
<i>Mariánská sofiologie Florenského:</i>	
<i>Maria jako symbol božsko-lidské synergie</i>	342
<i>Věčné ženství – symbol transcendence lidské lásky</i>	344
<i>Od „technologie“ k „teologii“</i>	347

Závěrem	349
III. Aspekty pastorální teologie a její realizace.....	353
1. Realizace člověka spočívá v lásce (Marko I. Rupnik)	355
<i>Poznávací schopnosti člověka se realizují v lásce</i>	<i>355</i>
<i>Poznání lásky vytváří organickou tkáň vědomostí</i>	<i>357</i>
<i>Láska je společenstvím, které ponechává svobodu.....</i>	<i>358</i>
<i>Láska vytváří integrovanou osobnost</i>	<i>360</i>
<i>Vztahy člověk nemůže udržovat vlastní silou</i>	<i>362</i>
<i>Hřích uzavírá rozum do sebe sama</i>	<i>364</i>
<i>Mysl, která si přivlastňuje svět, jej nemůže nazírat, a tedy ani poznat.....</i>	<i>366</i>
<i>Rozum, který není duchovní, nemůže správně pochopit dějiny</i>	<i>368</i>
<i>Od odpuštění a očistění k poznání a společnému soužití.....</i>	<i>370</i>
<i>Boha lze poznat pouze dosvědčeným poznáním.....</i>	<i>373</i>
<i>Pokora začíná odhalením své vnitřní pravdy</i>	<i>374</i>
<i>Počátkem křesťanského podobenství je odpuštění hříchů a dar Ducha Svatého</i>	<i>376</i>
<i>Své bližní je třeba zahrnout do vlastní zkušenosti milosrdné lásky</i>	<i>378</i>
<i>Pamatování si zkušenosti spásy vytváří nové agapické porozumění.....</i>	<i>381</i>
2. Náboženská a duchovní zkušenost (Milan Žust)	385
<i>Magisterium nabádá k náboženské a duchovní zkušenosti</i>	<i>385</i>
<i>Pojetí „zkušenosti“ v křesťanské tradici</i>	<i>387</i>
<i>Písmo svaté</i>	<i>388</i>
<i>Církevní otcové</i>	<i>392</i>
<i>Pavel Florenskij</i>	<i>395</i>
Zkušenost života; „Dva světy“ a jejich rozpor „vyřešený“ v symbolu; Láska jako rozlišovací kritérium zkušenosti; Zkušenost poznání jako osobní vztah	

<i>Vladimír Truhlar</i>	400
Racionálně-zkušenostní metoda; Zkušenost je aktem poznání a společenství; Symbolické vyjádření zkušenosti	
<i>Obtíže a výzvy při vyjadřování a sdílení náboženské zkušenosti</i>	405
Apofatický a antinomický aspekt symbolického jazyka; Evangelizace musí být založena na náboženské zkušenosti a musí odpovídat tradici	
3. <i>Víra jako odpověď Spasiteli (Marko I. Rupnik)</i>	411
<i>Víra je skutečností vztahu</i>	411
<i>Obsahem víry je láska trojjediného Boha</i>	414
<i>Duch Svatý nás láskou uschopňuje k víře</i>	415
<i>Láska umožňující extázi víry musí být konkrétnější než egoismus</i>	417
<i>Stálé pokušení rozkolu mezi vírou a láskou</i>	419
<i>Víra se bez lásky stává pouhou doktrínou a pocitem</i>	421
<i>Srdce, orgán víry, jako postoj a jako obsah</i>	425
<i>Víra vytváří nový styl projevu a života</i>	428
<i>Symbol vyjevuje svobodné poznání a přivádí do života ve společenství</i>	430
4. <i>Tradice, paměť a „laboratoř vzkříšení“ (Michelina Tenace)</i>	437
<i>Krise – čas milosti?</i>	437
<i>Smysl postupu ve víře</i>	439
<i>Aspekty krizí křesťanství v dějinách</i>	440
Konfrontace s židovstvím; Gnosticismus: „Kým jsi, křesťanem?“; Krise pronásledování: síla svědectví; Krise politických kompromisů: jaká má být křesťanská kultura?; Rozdělení: všeobecnost jedné a svaté církve; Výzvy konciliarismu; Modernismus: v jakém vztahu být s kulturou?; Druhý vatikánský koncil; Současnost a její krize	
<i>Příhodná chvíle pro pastorači</i>	449
<i>Církev založená na tradici</i>	451

1. Zjevení je aktivní; 2. Tradice je dynamikou církve;
3. Tradice, s ohledem na Slovo, je tichem; je „kritickým duchem církve“, ponořeným do tajemství Trojice.;
4. Tradice je živá v soudržnosti zjeveného obsahu a způsobů předávání, čili ve svatosti. Tato představuje poslání církve; 5. Jedna Tradice, nebo více tradic. Stále živé téma a klíčová otázka při konfrontaci se znamenání času;
6. Tradice a Sofia; 7. Tradice, paměť přátelství a „laboratoř vzkříšení“

5. Duchovní otcovství a mateřství, zasvěcení do tradice
(Marko I. Rupnik).....478
Bez tradice selhává kritérium církevního založení kultur 482
Vyústění do liturgie 485
6. Tvůrčí a utvářející síla liturgie (Maria Campatelli)488
„Místo pravého klanění“ 490
Člověk, liturgická bytost; Kristova oběť přinesená jednou provždy; Nová Kristova přítomnost; Nebeská liturgie; Čas liturgie, prostupování času a věčnosti; Liturgie, symbolická událost celé existence; Vazba liturgie na církvev
Liturgie po liturgii501
Liturgie plodí kulturu; Dynamika anamnéze; Dynamika epikleze; Symbolický charakter liturgie; Od kultu k liturgii; Komunitární dynamika liturgie; Spasení v naději
7. Velikonoční tajemství kultury (Marko I. Rupnik)524
Kultura se rodí z kultu..... 524
Láska plodí kulturu a skrze velikonoční tajemství ji vykupuje .. 527
Vztah mezi náboženstvími 530
Skleróza kultury537
Národnost, kterou je třeba evangelizovat 539
Stvoření se chce účastnit na lásce mezi lidmi 543
Egoisticky využívaný svět se řítí do záhuby..... 545
Vychování v neřesti..... 548
Malí mučedníci551
Problémy výchovy v kulturní menšině..... 552

<i>Tvořivá síla, která neprosazuje sebe samu</i>	555
<i>Uvedení do kontemplace: láskyplné pohnutí a poslání</i>	561
<i>Evangelizace člověka formovaného neoliberalismem</i>	566
<i>Jak správně chápat „osobní“ přístup</i>	569
8. Krása jako východisko (Marko I. Rupnik)	573
<i>Realizovaná láska je krásou</i>	573
<i>Povolání ke krásě</i>	576
<i>Organická vize: člověk, víra, kultura a povolání</i>	578
<i>Obět a slavnost: dvě dimenze lásky</i>	581
<i>Láska se přidržuje realismu</i>	584
<i>Láska se varuje snadných cest</i>	586
<i>Láska prostupuje hmotu</i>	589
<i>Chrám je kompendiem světa a našeho církevního svědomí</i>	593
Závěrem	597
Bibliografie	603
Rejstřík jmenný	613
Rejstřík věcný	621